

Politicki nemiri odbijaju turiste

Author: [Goran Vezic](#)

Nastavak nacionalistickih prosvjeda mogao bi ozbiljno ugroziti turisticku sezonu u Hrvatskoj.

Kada je broj turista koji su dosli posjetiti Dalmaciju, jednu od najbozanskijih tocaka Mediterana, dostigao brojku od deset milijuna 1989.godine, mnogi su u Hrvatskoj smatrali da ce se turizam pokazati kao kljucni argument njene ekonomske samostalnosti.

Medjutim, od zamisljenog nositelja ekonomskog progresa u nezavisnoj drzavi, hrvatski je turizam postao zrtvom. Najprije ratovi, ne samo onaj u Hrvatskoj, vec i u Bosni i Hercegovini, te NATO intervencija na Kosovu, doveli su hrvatski turizam do kolapsa.

Gotovo deset godina hoteli su udomljavali prognanike i propadali. Turisti iz svijeta nisu dolazili u Hrvatsku, a turisticki kadrovi su odlazili u svijet. Predivna obala zjapila je prazna. No, s povratkom mira, vracaju se i turisti, a ova industrija se polako obnavlja.

Proteklog tjedna barikade su ispresijecale ceste hrvatske turisticke regije Dalmacije, na obali Jadranskog mora, gde su veteranske udruge prosvjedovale zbog tjeralice za hrvatskim generalom Mirkom Norcem, osumnjicnim za ratni zlocin nad civilnim srpskim stanovnistvom. Vlada je upozoravala javnost da je vec utrosila 11 milijuna dolara u propagandu turizma i da se proizvodnjom politickog kaosa taj novac, kao i slijedeca turisticka sezona, dovode u pitanje.

Hrvatska je izracunala da mora za 20 do 30 posto povecati prihod od lanjskog turistickog kolaca od 3,5 milijarde dolara. U ekonomski iscrpljenoj i 10 milijardi dolara zaduzenoj Hrvatskoj, stopa nezaposlenosti iznosi 24 posto.

Prosle godine dostignuto je tek 60 posto predratnog turistickog prometa, u Hrvatskoj je bilo sest milijuna turista. Predvidja se da ce predratne brojke biti dostignute tek za tri do pet godina.

No, zbog nekoliko dana nereda i blokada cesta na dalmatinskim prometnicama, turisticki buking Hrvatske za ovogodisnju predsezonu opao je za 70 posto. To je u hrvatskom parlamentu izjavio Damir Kajin, zastupnik najrazvijenije turisticke regije u Hrvatskoj, Istre.

Tako je hrvatski turizam opet postao talac balkanskih sukoba, samo sto ovaj put ne moze okriviti ni srpsku pobunu, ni rat u Bosni, ni NATO intervenciju na Kosovu. Sada je jedina izvozna privredna grana u Hrvatskoj, talac domacih konflikta.

Na velikom mitingu podrške generalu Norcu, unatoc ocekivanjima i lijepom vremenu, u splitskoj luci su se pojavile tek tri brodice okicene zastavama. Ljudi s obliznjih otoka su bojkotirali ovaj skup, jer oni znaju njegove moguće ekonomske posljedice.

Reakcije lokalnog stanovnistva ne iznenadjuju. Hrvatska je nakon promjene vlasti prosle godine naglo postala simpaticna zemlja za kojom je ostala ksenofobna vlast pokojnog predsjednika Tudjmana. No, taj kredit lako ce se istrositi budu li se ponavljale slike barikada na dalmatinskim cestama.

U vrijeme sukoba na Balkanu, plaze u Dalmaciji bile su prazne. U ratno i poratno vrijeme nije bio problem

usred ljeta biti sam na "vlastitoj" plazi. Dalmacija je bila okružena paradržavama, Srpskom Krajinom, Hrvatskom Republikom Herceg-Bosnom, Republikom Srpskom u BiH i Crnom Gorom.

Na plazama se i ginulo kao u Orasju pored Dubrovnika u ljeto 1995.godine, kada je grupa mladih kupaca stradala od granata srpske vojske iz istočne Bosne i Hercegovine. Bozidar Vucurevic, nekadasnji kamiondzija i gradonačelnik Trebinja, uporista bosanskih Srba, tih dana je govorio da je on pomoćnik hrvatskog ministra turizma, i da on odlučuje hoće li, ili ne, turisti doći u Dubrovnik.

U takvom okruženju, dodatno neprivlačna zbog Tujmanove poludiktature, u nevoljnoj hrvatskoj tranziciji i njenom nakaradnom procesu privatizacije, nije bilo kupaca za hrvatske hotele. Bez turista, sa tisućama prognanika, hoteli su se dozlaboga zaduzili, jer su samo s bankarskim kreditima mogli rezivljavati. Tako su padali u ruke hrvatskih banaka i Tujmanovih saveznika.

I dok je prošle godine bila prva uspješna turistička sezona u proteklom desetljeću, trećina hrvatskih poduzeca, zbog ranijih gubitaka, poslovnu je godinu završila s gubitkom.

Finansijski tereti na hotelskim kućama bitno pojeftinjuju njihovu vrijednost u procesu privatizacije. Hrvatska nastoji hotele prodati stranom kapitalu. To je najvrijedniji segment hrvatskog gospodarstva koji još nije posve pripao strancima, upozoravaju ekonomski stručnjaci. Oni se zalazu za to da hoteli budu zadržani u hrvatskim rukama, da njima raspolazu zaposleni i lokalne zajednice. Pridružuju im se i oni koji se boje da strano vlasništvo na turističkim objektima može ugroziti vitalne interese priobalnog stanovništva.

No, za sada, ukoliko hrvatski veterani nastave s prosjedima i blokadom cesta, turizmu se ne piše dobro.

Goran Vezic je redovni dopisnik IWPR.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/politicki-nemiri-odbijaju-turiste>